

Setembre cultural | Actualitzat el 21/03/2024 a les 21:47

?Suprimir els partits i el partidisme per poder pensar i actuar

Publiquem la introducció de Jordi Mir-Garcia a l'edició en català d'"Assaig sobre la supressió dels partits polítics', (Pol-len Edicions, 2023) de Simone Weil, que es presenta el 6 d'abril a les Masies de Roda | «El partidisme pot passar per sobre de tot. Fins i tot pot passar per sobre de la veritat i anar en contra d'ella per beneficiar el mateix partit»

'Assaig sobre la supressió dels partits polítics' es presenta el 6 d'abril a Can Grau, a les Masies de Roda | Sara Blázquez

Suprimir els partits polítics. Amb aquesta idea, amb aquesta proposta, Simone Weil (1909-1943) va escriure un text durant la Segona Guerra Mundial, pensant en els mals de les societats del moment i com resoldre'ls. L'anàlisi de Weil sobre els partits polítics és clara i contundent. Defineix els partits polítics a partir de tres característiques que considera essencials en aquestes organitzacions. Un partit polític és una màquina de fer passió col·lectiva. Un partit polític és una organització construïda de manera que exerceix una pressió col·lectiva sobre el pensament de cadascuna de les persones que en són membres. I la tercera característica: la primera finalitat i, en darrer terme, l'única finalitat de tot partit polític és el seu propi creixement. Aquestes tres característiques preocupen molt a Weil, per això proposa directament la seva supressió.

Quan Simone Weil va escriure *Assaig sobre la supressió dels partits polítics* va voler plantejar una reflexió sobre allò que considerava un gran mal per a les persones i les societats del seu moment. La seva no era una posició majoritària. Segurament aquest és un dels seus textos menys coneguts i més incòmodes. Com s'explica l'elaboració d'aquest text? Qui era Simone Weil, i per què

l'escrivia? I avui? Què ens aporta aquest text en el nostre present? Aquest gran mal que Weil va identificar avui continua existint? Compartim les anàlisis i les reflexions de Weil? Els mals que identifica en els partits polítics de la seva època i anteriors, són els mateixos que els dels actuals? Què pensem avui sobre la seva proposta de suprimir els partits polítics?

Simone Weil va néixer l'any 1909 a París i morí el 1943 a Ashford, a 50 kilòmetres de Londres. Una vida de trenta-quatre anys. Una vida curta, breu, però d'una gran intensitat. Va viure dues guerres mundials, va venir a la guerra d'Espanya... Una vida marcada per la guerra, sobre la qual va pensar i a la qual va voler reaccionar. Una mort marcada també per la guerra, ella a Anglaterra no patia els seus efectes com si fos al camp de batalla o a la França ocupada, però va restringir la seva alimentació i no va voler viure millor que qui sí que la patia d'una manera més directa.

El text que presentem per primer cop en català en aquesta edició forma part dels escrits que Simone Weil va redactar en el darrer període de la seva vida. Va ser publicat originàriament després de la seva mort en un volum configurat amb diferents materials titulat *Écrits de Londres et dernières lettres* a la col·lecció *Espoir* dirigida per Albert Camus l'any 1957. Anteriorment, havia aparegut a la revista *La Table ronde* (febrer de 1950). És un text que respon a les tasques que Weil intentava desenvolupar des d'Anglaterra. Allà hi havia arribat amb la voluntat de contribuir a la resistència francesa. Se li va assignar un treball de redactora en el Servei Civil, formava part de les persones que estaven encarregades d'estudiar i redactar projectes per a la França de després de la guerra. Weil pensa i escriu sobre el món que ha de ser.

Weil escriu des d'una guerra, amb la voluntat de tornar a una normalitat que no ha de ser l'anterior a la guerra. A nosaltres, Weil ens ha acompanyat durant una pandèmia, sabent que tampoc podem ?no volem? tornar a la normalitat anterior, que és responsable de la pandèmia patida. El seu és una mena de text postapocalíptic en què s'escriu sense nostàlgia del món perdut. Aquell món perdut necessitem que no torni; cal transformar el món al qual hem de tornar. El mateix ens passa ara. Aquesta coincidència entre les èpoques no és menor, i convindria no perdre-la de vista quan oblidem amb tanta rapidesa tot el que hem patit i que no volem repetir.

La Transició espanyola es va edificar tenint com un dels seus fonaments la importància dels partits polítics, la necessitat de reforçar-los. Els partits polítics s'han convertit en pilars fonamentals de la societat espanyola i catalana. Tot sembla acabar girant al voltant dels partits i el seu poder explica molt del que hem viscut, i del que vivim, en tots els àmbits de la societat. Les crítiques públiques al sistema de partits ?a l'eina dels partits? són mínimes, localitzades en àmbits limitats i marginals. No obstant això, el malestar social amb la pràctica de la política institucional és gran. S'identifica clarament en els estudis d'opinió que pregunten per les preocupacions que té la ciutadania. Una part important de les respostes estan relacionades amb la política institucional i els partits polítics. Sembla, però, que la nostra societat no està preparada per tenir un debat seriós i profund sobre els partits polítics i què s'hauria de fer amb ells. Això és el que sembla voler impulsar Weil. Per a ella és un assumpte fonamental. Ho era llavors, a parer seu, i ho continua sent ara, d'acord amb el nostre.

El mal dels partits polítics podem dir que es concreta en el partidisme que promouen constantment i de manera molt perversa. El partidisme el podem definir com aquelles pràctiques que tenen com a prioritat el benefici del mateix partit. Un benefici que pot passar per sobre de qualsevol principi o valor. No cal ser militant amb carnet d'un partit per caure en aquesta pràctica. Tampoc es limita a les organitzacions que coneixem com a partits. El partidisme es concreta de diferents maneres, però sempre acaba significat que fem passar aquells interessos de partit, de part, per sobre d'altres finalitats que caldria tenir identificades com a més importants. El partidisme pot passar per sobre de tot. Fins i tot pot passar per sobre de la veritat i anar en contra d'ella per beneficiar el mateix partit.

La veritat és una necessitat humana. Així ho va considerar i escriure Simone Weil quan, enmig de la Segona Guerra Mundial, pensava en una societat que superés un món de tracte inhumà: «La necessitat de la veritat és la més sagrada de totes. No obstant això, mai no se'n parla». Va ser

aleshores quan també escriuria sobre les obligacions respecte de l'ésser humà. Volia exposar les necessitats del cos i l'ànima dels éssers humans i les obligacions que comporten a qui ha de garantir la satisfacció d'aquestes necessitats. La necessitat humana de la veritat implica l'obligació d'evitar que ningú visqui en la mentida i els mals que això suposa. Aquest és un dels altres textos essencials que va redactar pensant en el món que hem d'aconseguir que sigui després de la guerra: *Estudi per una declaració de les obligacions respecte a l'ésser humà*.

Els partits són un problema per a la garantia d'aquestes necessitats humanes, quan haurien de formar part de qui les garantís. Hem de pensar i parlar més de la veritat, de la necessitat de veritat que tenim. Hem de pensar i parlar de què destrueix la veritat. La veritat està morint des dels relats sorgits de la comunicació de partits, mitjans o empreses que ens presenten mentides com si fossin veritats. A Weil li preocupava com la mentida ens envolta i com una part majoritària de la societat no té temps i recursos per identificar-la: «Persones que treballen vuit hores diàries fan el gran esforç de llegir a la nit per instruir-se. Com que no poden anar a les grans biblioteques a verificar el que han llegit, creuen tot allò que figura als llibres. No hi ha dret que se'ls doni a menjar alguna cosa falsa». En aquesta cita d'una de les seves obres més conegudes, també d'aquest període, *L'arrelament*, parla de llibres, però també té en compte els mitjans de comunicació, els partits polítics? Els partits i el partidisme en moltes de les seves actuacions són un perill per a la veritat, contribueixen a l'engany. Els partits i el partidisme no fan possible la distinció entre els àmbits de l'opinió, on la veritat no actua, i aquells àmbits en els quals la veritat és imprescindible.

En aquesta època, marcada per la desinformació i conceptes com la postveritat o les *fake news*, costa pensar que la mirada de Simone Weil no hi sigui més present. Si pensem en aquesta època marcada per la polarització de posicions ?sempre acompanyada de confrontació i, fins i tot, odi?, costa imaginar que la de Weil ho estigués encara més, quan ella ens parla dels partits com màquines de crear passió col·lectiva o quan planteja que els partits tenen un germen totalitari. El text de Weil és d'una enorme actualitat: els mals dels partits polítics de la seva època no s'han revertit, i hem de pensar amb ella com s'han arribat a agreujar.

Weil ens planteja que les responsabilitats a què obliguen les necessitats humanes no afecten tothom per igual. Si volem deixar de viure en la mentida necessitem, per exemple, que algú no en digui. Tothom té alguna cosa a fer en relació amb aquest objectiu. Però hem de ser conscients que la responsabilitat és més gran entre les persones i les organitzacions que constantment emeten missatges per al conjunt de la societat: partits polítics, mitjans de comunicació, publicitat... Necessitem menys missatges ?que pretenen que assumim acríticament, que busquen condicionar-nos, que busquen enganyar-nos? i més instruments per poder pensar. Es decidirà actuar i canviar, o es continuarà imposant el partidisme, el qual els porta a ser la seva pròpia finalitat principal?

Al final de la *Nota sobre la supressió dels partits polítics* Weil, potser recordant els seus temps de professora i fent present la seva preocupació per l'educació, escriu: ?

«Fins i tot a les escoles, ja no sabem estimular el pensament dels infants si no és convidant-los a prendre partit a favor o en contra. Se'ls cita una frase d'un gran autor i se'ls diu: «Esteu d'acord o no? Desenvolpeu els vostres arguments». A l'examen, els desgraciats, havent d'acabar la dissertació al cap de tres hores, no poden dedicar més de cinc minuts a preguntar-se si hi estan d'acord. I seria tan fàcil dir-los: «Meditau aquest text i expresseu les reflexions que us venen a l'esperit.»

Notes sobre la supressió general dels partits polítics està dedicat als partits polítics, però va molt més enllà. El problema del partidisme no és només un problema dels partits polítics. Té a veure amb la necessitat constant de posicionar-se a favor o en contra, amb estar amb nosaltres o contra nosaltres. Estar amb una part o amb una altra passa per sobre de pensar, s'imposa a pensar: «Pràcticament a tot arreu ?i, fins i tot, sovint per problemes purament tècnics?, l'operació de prendre partit, de prendre posició a favor o en contra, substitueix l'obligació del pensament.»

La diversitat i la pluralitat de les nostres societats representen una riquesa extraordinària. Necessitem tenir present que més enllà de la nostra part, de la nostra posició, del nostre partit, hi ha anàlisis, idees, propostes i arguments que ens ajuden, que ens fan falta. Parlem del que parlem, discutim del que discutim. Analitzem el que analitzem. Necessitem prendre partit contra el partidisme per poder pensar amb el propi cap, sense imposicions i evitant les nostres limitacions.

Pel seu autoritarisme o totalitarisme, els partits i el partidisme són un perill per a la veritat, per a la nostra capacitat de pensar. Hi haurà qui dirà: «però els partits també aporten realitats positives». Segurament. Però és un debat que cal tenir. Simone Weil ens ajuda a pensar-hi, i fa allò que no s'acostuma a fer: posar sobre la realitat aquelles qüestions que no hem d'evitar tractar. Weil, des de la seva radicalitat, va a l'arrel del problema. No amaga els problemes, no els evita: ara cal enfrontar-los.

The poster is set against a green background with a hexagonal pattern. In the top left, there are social media icons for Instagram (@pollen_edicions), Facebook (pollenedicions.editorial), and Twitter (pol_enedicions). Below these is a stylized sunburst icon. In the center, two hexagonal portraits show Míriam Iscla and Joan Tardà. To the right, a book cover for 'ASSAIG SOBRE LA SUPRESSIÓ DELS PARTITS POLÍTICS' by Simone Weil is displayed, featuring a man shouting and a green seal. A central text box contains the event details: 'DISSABTE 6 D'ABRIL • 18H A CAN GRAU'. Below this, the event title is listed: 'MÍRIAM ISCLA I JOAN TARDÀ REPENSANT SIMONE WEIL LECTURA DRAMATITZADA, DEBAT I TAST DE VINS DEL BAGES'. At the bottom left, ticket information is provided: 'Venda d'entrades via: Entradium o a cardancultura.cat'. At the bottom right, the program is detailed: 'LECTURA TEATRAL AMB L'ACTRIU MÍRIAM ISCLA DEBAT AMB JOAN TARDÀ, JORDI MIR I PAULA VECIANA'. The bottom of the poster features logos for the organizers: 'cardant cultura', 'pollen EDICIONS', 'CLASSICS FESTIVAL D'ARTS CONTEMPORANIS I PENSAJEMENT', and 'Artium COL·LECCIÓ CLASSEMENTS D'ARTS'.

Presentació a Can Grau, a les Masies de Roda

El 6 d'abril es presenta Assaig sobre la supressió dels partits polítics a Can Grau, a les Masies de Roda, seu del projecte cooperatiu Cardant Cultura, en el qual participa precisament Pol-len Edicions, editora de la traducció catalana d'aquesta obra de Simone Weil. L'acte constarà d'una lectura dramatitzada a càrrec de Míriam Iscla i un debat amb Joan Tardà, Jordi Mir i Paula Veciana. L'acte es farà de les 6 de la tarda i es poden reservar les entrades a Entradium o al web de Cardant Cultura.